

בתי המשפט

בש"א 024623/07	בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו		
בתיק עיקרי: א 002228/06			
05/03/2008	תאריך:	כבוד הרשם אבי זמיר	לפני:

בעניין: Naish International
ע"י ב"כ עוה"ד ד. חכם
נ ג ד
ע. ע. ענבר אחזקות ונדל"ן בע"מ
המבקשת / הנתבעת

ע"י ב"כ עוה"ד ד. ששון
המשיבה / התובעת

החלטה

הנתבעת עותרת לביטול היתר ההמצאה או לסילוק התביעה על הסף מפאת חוסר סמכות בינלאומית.

היתר המצאה מחוץ לתחום ניתן בהחלטתו מיום 10/10/06 של כב' הרשם, השופט דוד גלדשטיין, במסגרת בש"א 20446/06, שהתבססה על תקנה (5)500-(7) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984 (להלן: "התקנות").

הנתבעת הגישה כתב הגנה ביום 28/11/06.

על פי כתב התביעה, התובעת, בעלת שם המותג- "SURF POINT – ענבר", היא חברה פרטית שמקום מושבה בישראל, המפעילה בתי ספר לספורט ימי ומועדוני גלישת ים, משווקת ציוד ספורט במגוון רחב באמצעות חנויות שבבעלותה, ובעלת זירת מכירות של מוצרי אקסטרים ופנאי באתר הנושא את השם SPORT X.

הנתבעת היא חברה שמקום מושבה בהוואי, ארה"ב, העוסקת בשיווק ומכירה של ציוד ספורט ימי תחת שם המותג NAISH.

התובעת טענה, כי מאז שנת 2002 היא משמשת כזכיינית של הנתבעת, על אף שהנתבעת לא מסרה לה מעולם הסכם זכיינות, בטענה שהיא אינה נוהגת למסור הסכמי זכיינות לזכייניה, אך אין בכך בכדי לגרוע מהתחייבותה לבלעדיות.

התובעת טענה, כי כזכייניתה של הנתבעת, היא השקיעה משאבים רבים בשיווק והפצת מוצריה, אלא שהנתבעת הפרה את התחייבותה לבלעדיות, איפשרה לגורמים נוספים לייבא את מוצריה, וכן עיכבה את ביצוע ההזמנות של התובעת.

על פי הנטען, ביום 31/8/06 הודיעה הנתבעת באמצעות משלוח דואר אלקטרוני, כי היא מפסיקה את הסכם הזכיינות עם התובעת באופן חד צדדי, בטענה שהתובעת לא עמדה ב"תכנית ההזמנות". התובעת התנגדה לסיום הסכם הזכיינות, אך הנתבעת לא השיבה לפנייתה באופן ענייני. לטענת התובעת, הנתבעת אינה רשאית לבטל באופן חד צדדי הסכם זכיינות ארוך טווח, שעה שעל פי המוסכם, התובעת היתה אמורה לתפקד כזכיינית, במשך שלוש שנים נוספות, ולחלופין, הנתבעת היתה רשאית לבטל את ההסכם בהתראה של לפחות שנה מראש.

התובעת עתרה למתן סעד הצהרתי לפיו היא תמשיך לשמש כזכייין יחיד ובלעדי של הנתבעת עד ליום 31/8/09 או עד ליום 31/8/07, ולחיוב הנתבעת בפיצוי כספי.

בסעיף 1.2 לכתב ההגנה, הביעה הנתבעת הסתייגות נחרצת מניהול ההליך בפורום הישראלי, וטענה כי היא חברה זרה שמקום התאגדותה בארה"ב, אין לה משרדים או נציגות בישראל, היא אינה מנהלת כל פעילות בישראל, וגם פעילותה במסגרת קשרי המסחר עם התובעת לא היו אמורים להתקיים בישראל.

בסעיף 1.2 לתגובתה לבקשה לצו מניעה זמני, מיום 28/11/06, הבהירה הנתבעת כי לא היה זה מן הדין לכפות עליה להישפט בישראל, והיא שומרת לעצמה את הזכות להביא לביטול ההחלטה בדבר מתן היתר המצאה מחוץ לתחום.

תקנה 502(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי הקובעת-

"הומצא לבעל דין כתב בי-דין מחוץ לתחום המדינה, רשאי הוא לבקש את ביטול הצו המתיר את ההמצאה או לכפור בכתב הטענות בסמכות בית המשפט לדון בתובענה, והכל לא יאוחר מהיום שבו הוא טוען לראשונה לגופה של התובענה".

תקנה זו מאפשרת לבעל דין להתנגד להיתר ההמצאה בשתי דרכים- הגשת כתב טענות שבמסגרתו יעלה את עמדתו, או לבקש את ביטול הצו המתיר את ההמצאה, שתוגש כבקשה בכתב (מ' קשת, הזכויות הדיוניות וסדר הדין במשפט האזרחי, מהדורה 15, כרך א', עמ' 189-188).

מכאן, כי למרות שהבקשה הנוכחית הוגשה רק ביום 23/12/07, הרי שעצם העלאת ההסתייגות במסגרת כתב ההגנה והתגובה לבקשה לצו מניעה, במסגרת שלב מקדמי ביותר, מקיימת אחר הדרישה הדיונית שבתקנה 502(ב), כך שאין למנוע את בירורה הענייני של הבקשה מאותם טעמים שאוזכרו בתגובת התובעת.

עם זאת, הגשת הבקשה למעלה משנה לאחר מתן היתר ההמצאה והגשת כתב ההגנה, ולאחר שבדיון ביום 2/12/07 הוריתי על הגשת ראיות, אכן לוקה בשיהוי דיוני, שיש לתת לו ביטוי בעת פסיקת ההוצאות.

מאחר שאין מניעה מלבחון את תחולתם בענייננו של תנאי תקנה 500 לתקנות, הרי שממילא אין יסוד לטענת התובעת בתגובתה, לפיה סמכותה של הערכאה הנוכחית אינה נתונה לדיון, והסוגייה היחידה שנותרה רלוונטית היא זהות הפורום הנאות. עם זאת, נראה כי השיקולים הרלוונטיים לשאלת נאותות הפורום בענייננו, זהים בחלקם לקריטריונים המעוגנים בתקנה 500(5)-500(7) לתקנות סדר הדין האזרחי, עליהם התבססה הבקשה למתן היתר המצאה מחוץ לתחום.

תקנה 500(5) מאפשרת להתיר המצאת כתב תביעה מחוץ לתחום, במקרה שבו התביעה היא בגין הפרת חוזה בתחום המדינה, ואין נפקות למקום עריכת החוזה (וזאת גם אם קדמה לאותה הפרה או נלוותה אליה הפרה מחוץ לתחום המדינה, ששללה את האפשרות לקיים את אותו חלק מהחוזה שצריך היה לקיימו בתחום המדינה).

תקנה 500(6) מאפשרת להתיר המצאת כתב תביעה במקרה שבו מבוקש צו מניעה לגבי דבר שנעשה או עומד להיעשות בתחומי המדינה, ותקנה 500(7) מאפשרת המצאה כאמור במקרה שבו התובענה מבוססת על מעשה או מחדל בתחום המדינה. המשותף לשלוש תקנות אלה הוא קיומה של פעולה כלשהי, בכל נקודת זמן, המהווה הפרת חוזה, מעשה או מחדל, ונעשית בתחום מדינת ישראל.

באופן עקרוני, ככל שכתבי הטענות הומצאו לנתבעת בהתאם לתקנה 500, ההנחה היא, כי סמכות השיפוט מוקנית לפורום הישראלי, ונטל השכנוע מוטל על הנתבעת, הטוענת כי הפורום הישראלי הוא פורום לא נאות, וסמכות השיפוט מוקנית לפורום זר. לצורך נשיאה בנטל השכנוע, על הנתבעת להראות כי מירב הזיקות העובדתיות קושרות את הסכסוך לפורום הזר. בבחינת מירב הזיקות יש לבחון שיקולים "פנימיים" להליך כגון- מקום מגורי הצדדים, גישה למקורות הראיות, מקום מגורי העדים הדרושים, זהות הדין הנוהג כפי שהוא משפיע, בין היתר, על הסעד המבוקש וכן שיקולי יעילות.

השיקולים ה"חיצוניים" הם שיקולי מדיניות משפטית, שבמסגרתם נבחנים היתרון שבניהול ההליך במדינה שבה אירעו העובדות הרלוונטיות וחוסר ההוגנות שבניהול ההליך בפורום שאינו קשור

Conference of Jewish Material Claims

Against Germany Inc. נ' עמוס פרי (30/5/06).

הנתבעת הפנתה בבקשתה ל- Conditions Acknowledgement & Standard Business Terms Form, עליו מופיעה החתימה של "Surf Point", שהוא, כאמור שם המותג של התובעת (נספח א' לכתב ההגנה).

ניתן להיווכח, כי מסמך תנאי הסחר הוא למעשה הסכם סטנדרטי ואחיד, המאגד בתוכו תנאים שונים האמורים לחול על התקשרויות שונות בין הנתבעת לבין זכיינים שונים.

לפיכך, ממילא אין במסמך זה כל הוראה שהיא המתייחסת לתחום שיווק מסויים, ולכן גם לא ניתן למצא בו כל הוראה ממנה ניתן להסיק, שבמסגרת זכיינותה, היתה אמורה התובעת לשווק ולהפיץ את מוצרי הנתבעת דווקא בישראל.

הנתבעת מסתמכת בתגובתה על אחד מהתנאים שבמסמך, הקובע-

Unless otherwise agreed in writing, all products shall be delivered to Importer ex-works Manufacturers plants. All shipping responsibilities relating to shipment of product to Importer shall be the responsibility of Importer.

בנוסף, מסתמכת הנתבעת על תצהירו של מר אנדי צ'רץ', מנהלה, שצורף לתגובתה לבקשה לצו המניעה הזמני. מר צ'רץ' טען, כי לנתבעת אין סניף או נציגות בישראל, אין לה פעילות עסקית בישראל והיא אינה משווקת או מפיצה מוצרים בישראל. לטענתו, בעשר השנים האחרונות, הנתבעת מאפשרת לגופים עסקיים לרכוש את מוצריה, על מנת לייבאם ולמכרם בישראל. במסגרת זו, לטענתו, ההזמנות מתקבלות בהוואי, התמורה משולמת לחשבון בנק בארה"ב, ותנאי הסחר כפופים לדיני הוואי, והיבואן אחראי להעברה ויבוא, כמו גם למכירות בחנויות. לפיכך, הוא אינו רואה כל הצדקה לדון בהליך בערכאה הישראלית.

בתצהירו של מר דניאל ענבר, מנכ"ל התובעת, שצורף לתגובתה, פורטו נתונים עובדתיים שונים המצדיקים, לשיטתו, את בירור העניין בפורום הישראלי. לטענתו, המוצרים סופקו לישראל, על סמך התחייבות התובעת להפצה בתחומי ישראל, החוזה הנטען נחתם בישראל, התובעת שימשה מפיצה בלעדית בישראל, המוצרים סופקו לאחר העברת התשלום באמצעות הבנק הישראלי, הפסקת ההתקשרות בוצעה בישראל, העובדות נתמכות בידי עדים ישראלים וטענות התביעה נסמכות על מסמכים שנערכו בישראל.

כאמור, בכתב התביעה נטען, כי הנתבעת לא מסרה בידי התובעת הסכם זכיינות, בטענה שהיא אינה נוהגת לעשות כן, אך אין בכך בכדי לגרוע מהתחייבותה לבלעדיות.

העדרו של הסכם זכיינות כתוב, בין התובעת לנתבעת, הוא בעל משמעות לענייננו, שכן למעשה, ההתקשרות בין הצדדים התגבשה על ידי מסמך תנאי הסחר הסטנדרטי והסכמות שונות שגובשו בעל פה או באמצעות הדואר האלקטרוני.

מכאן, נובעת אי הבהירות השוררת בכל הנוגע לפורום הראוי לדיון, ולמעשה, עמדותיהם המנוגדות של הצדדים אינן אלא שתי נקודות מבט אפשריות על אותו מצב. הרושם שמתקבל הוא, שמעולם לא נערכה הידברות כלשהי בישראל או בהוואי, ומנהלי הצדדים תיקשרו ביניהם בפקס או בדואר אלקטרוני, וגם החתימה על תנאי הסחר ומאוחר יותר, ביטול הזכיינות, בוצעו בדרכים אלקטרוניות אלה.

למעשה, מבחינת הנתבעת, סביר להניח שאין חשיבות מיוחדת ליעד הסופי של מוצריה, ובאותה מידה, היא היתה עשויה להתקשר עם התובעת בהסכם זכיינות למדינה אחרת.

אלא שבפועל, ההתכתבויות האלקטרוניות בין הצדדים (שתדפיסיהן צורפו לכתב התביעה) מעידות על כך שהנתבעת היתה מודעת היטב לכך שמטרת הזיכיון שניתן לתובעת היא שיווק המוצרים בישראל, ובמסגרת זו ניתן לתובעת הזיכיון, שביטולו ניצב במוקד התביעה.

מכאן, כי גם אם אין הסכם קונקרטי המתיר לתובעת להפיץ את הנתבעת דווקא בישראל, הרי שהנתבעת היתה מודעת היטב לכך שמוצריה עושים את דרכם לישראל לצורך שיווקם על ידי התובעת, ומודעות זו, יחד עם ההתכתבויות השונות, מגבשות הסכמה ממשית לפיה מהות ההתקשרות בין הצדדים, מיושמת בישראל.

מכאן נובע, שתביעה בגין ביטול הזכיינות מצד הנתבעת, היא למעשה תביעה בגין הסכם שהופר (וקודם לכן, בוצע בישראל).

מכאן, כי מתקיימים תנאי תקנה 5(5) לתקנות סדר הדין האזרחי, ובענייננו, באופן הנובע מכך, גם תנאי תקנות 6(6) ו-7(7).

בהתאם לכך, נראה כי מירב הזיקות העובדתיות קושרות את התביעה לפורום הישראלי, מהטעמים האמורים, ובהתחשב בכך שתיתכן העדתם של גורמים שונים, המתגוררים בישראל באותה מידה כמו בהוואי. לאור זאת, שיקולי היעילות מחייבים את בירור ההליך בפורום הישראלי.

בנוסף, לא מצאתי אינדיקציה חד משמעית לגבי ברירת הדין, למעט טענתו הכללית של מר צ'רץ' בתצהירו.

הבקשה נדחית. אני מחייב את הנתבעת בהוצאות בסך 10,000 ₪ + מע"מ.

ניתנה היום כ"ח ב אדר א, תשס"ח (5 במרץ 2008) בהעדר הצדדים.

המזכירות תמציא העתקים לב"כ הצדדים.

אבלי זמיר, שופט
רשם בית המשפט
המחוזי תל אביב-יפו